

Ridi proti Itálii, rozsudek ze dne 27. 2. 1992

Stěžovatel: Ridi

Žalovaný stát: Itálie

Číslo stížnosti: 11911/85

Datum: 27.02.1992

Článek Úmluvy: čl. 6
čl. 6 odst. 1

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: přiměřená lhůta/délka řízení, spravedlivé zadostiučinění, spravedlivý proces

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

26. února 1992

VĚC RIDI

(Rozsudek ve věci Ridi versus Itálie)

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“), zasedající podle článku 43 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a podle relevantních ustanovení Jednacího řádu Soudu jako Senát, který tvořili soudci R. Ryssdal, předseda, F. Matscher, B. Walsh, C. Russo, A. Spielmann, N. Valticos, A. N. Loizou, J. M. Morenilla, F. Bigi, jakož i M.-A. Eissen, tajemník Soudu, a H. Petzold, zástupce tajemníka Soudu, po uzavřené poradě, která se konala dne 30. října 1991 a 24. ledna 1992, posledně uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ byl postoupen Soudu Evropskou komisí pro lidská práva (dále jen „Komise“) dne 8. března 1991. v tříměsíční lhůtě stanovené článkem 32 § 1 a článkem 47 Úmluvy. Tomu předcházela stížnost (č. 11911/85) proti Italské republice předložená Komisi podle článku 25 italským občanem, panem Antoniem Ridi. dne 12. října 1985.

Žádost Komise se opírala o články 44 a 48 a o prohlášení, jímž Itálie uznala obligatorní pravomoc Soudu (článek 46). Cílem stížnosti bylo dosáhnout rozhodnutí, zda skutkový děj případu zakládá porušení závazků odpovědného státu podle článku 6 § 1 Úmluvy.

2. V odpovědi na dotaz učiněný v souladu s ustanovením 33 § 3 písm. d) Jednacího řádu Soudu stěžovatel prohlásil, že si nepřeje zúčastnit se jednání.
3. Dne 23. dubna 1991 předseda Soudu rozhodl, že v souladu s ustanovením 21 § 6 Jednacího řádu Soudu a v zájmu řádného chodu justice budou tento případ a případy Diana, Casciaroli, Manieri, Mastrantonio, Idrocalce S.r.l., Owners` Services Ltd. Cardarelli, Golino, Taiuti,

Maciariello, Manifattura FL. Steffano, Ruotolo, Vorrasi, Cappello, G. v. Itálie, Caffé Roversi S.p.a., Andreucci, Gana. Barbagallo, Cifola, Pandolfelli a Palumbo, Arena, Pierazzini, Tusa, Cooperativa Parco Cuma. Serrentino, Cormio, Lorenzi, Bernardini a Gritti a Tumminelli projednány týmž Senátem.

4. Senát, který byl k tomuto účelu vytvořen, zahrnoval ex officio pana C. Russo, zvoleného soudce s italským občanstvím (článek 43 Úmluvy), a pana R. Ryssdala, předsedu Soudu (ustanovení 21 § 3 písm. b/ Jednacího řádu Soudu). Téhož dne, za účasti tajemníka Soudu, vylosoval předseda Soudu jména dalších sedmi členů, jimiž se stali F. Matscher, J. Pinheiro Farinha, Sir Vincent Evans. A. Spielmann, I. Foighel. J. M. Morenilla a F. Bigi (článek 43 in fine Úmluvy a ustanovení 21 § 4 Jednacího řádu Soudu).

Následně pak B, Walsh. A. N. Loizou a N. Valticos. náhradní soudci, nahradili pana Pinheiro Farinha a Sira Vincenta Evanse. kteří oba rezignovali, a jako jejich nástupci se ujali svých funkcí před rozpravou konanou dne 30. října, a pana Foighela. který nebyl schopen zúčastnit se dalšího projednávání případu (ustanovení 2 § 3. 22 § 1 a 24 § 1 Jednacího řádu Soudu).

5. Pan Ryssdal se ujal funkce předsedy Senátu (ustanovení 21§5 Jednacího řádu Soudu) a prostřednictvím zástupce tajemníka Soudu konsultoval se zástupcem italské vlády (dále jen „Vláda“) a s delegátem Komise organizaci řízení (ustanovení 37 § 1 a 38 Jednacího řádu Soudu). V souladu s postupem, který vzešel z těchto konsultací, obdržel tajemník Soudu vyjádření Vlády dne 16. července 1991. Dopisem, který došel 22. srpna, informoval sekretář Komise tajemníka Soudu, že delegát Komise nepokládá za nutné se k této otázce vyjádřit.
6. Dne 28. června 1991 Senát rozhodl, že nesvolá ústní jednání, jelikož usoudil, že jsou splněny podmínky pro takovouto odchylku od běžného postupu (ustanovení 26 a 38 Jednacího řádu Soudu).
7. Dne 28. srpna předložila Komise spis týkající se řízení, které před ní proběhlo, jak o to požádal tajemník Soudu na pokyn předsedy.
8. Dne 5. listopadu 1991 obdržela Komise podání, které stěžovatel zaslal tajemníkovi Soudu dne 21. června ohledně jeho požadavků na spravedlivé zadostiučinění (článek 50 Úmluvy, články 50 a 1 písm. k/ v jejich spojení). Vláda komentovala tyto požadavky ve svém podání.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

9. Pan Antonio Ridi je italským občanem, který žije ve Florencii. Je penzistou. Skutečnosti zjištěné Komisí podle článku 31 § 1 Úmluvy jsou následující (odstavce 16-24 zprávy Komise):

„16. Dne 4.května 1976 zaslal stěžovatel a tři další osoby Okresnímu soudu Belluno žalobu proti panu Z., jíž se domáhal náhrady škody vzniklé z protiprávního rozšíření cesty pro vozíky, která přetínala pozemek, jenž jim společně patřil, jakož i uvedení do původního stavu.

17. Po ústních jednáních, která proběhla ve dnech 3. listopadu 1976, 9. března a 11. května 1977, si dne 22. února 1978 vyšetřující soudce vyžádal znalecký posudek.
18. Téhož dne se jmenovaný znalec vzdal svého jmenování, což, učinil i další znalec jmenovaný dne 6. února 1979. Třetí znalec, jmenovaný dne 2. května 1979, byl vzat do přísahy při ústním jednání dne 27. června 1979 a svůj posudek předložil dne 25. srpna 1979.
19. Další ústní jednání proběhla ve dnech 24. října 1979 a 16. ledna 1980. Tohoto dne si stěžovatel vyžádal další znalecký posudek, který byl předložen 28. března 1980.
20. Při dalším ústním jednání dne 29. října 1980 stěžovatel požádal, aby byl znalec vyměněn, s odůvodněním, že jeho posudek není spolehlivý. Svou žádost stěžovatel obnovil při ústních jednáních ve dnech 15. dubna a 11. listopadu 1981. Vyšetřující soudce Žádosti vyhověl dne 12. března 1982 a povolal nového znalce, který byl vzat do přísahy při ústním jednání dne 7. dubna 1982 a bylo mu uloženo, aby svůj posudek předložil do devadesáti dnů. Jelikož tato lhůta

nebyla dodržena, bylo ústní jednání odročeno ze 14. července 1982 na 13. října 1982, kdy byl případ shledán připraveným pro soud.

21. Při ústním jednání dne 2. března 1983 předložily strany svá poslední podání a případ byl postoupen příslušnému senátu soudu.
22. Strany byly obeslány před tento senát na 17. ledna 1984. avšak k jednání došlo až 16. dubna 1985, protože soudce zpravodaj byl mezitím přeložen.
23. Dne 8. května 1985 vynesl soud rozsudek ve prospěch stěžovatele. Text rozsudku byl zaregistrován v kanceláři soudu dne 8. října 1985. Dne 18. září 1986 se pan Z. proti rozhodnutí soudu odvolal.
24. Řízení před Odvolacím soudem v Benátkách, jehož průběh nebyl upřesněn, skončilo ústním jednáním dne 15. března 1988, kdy odvolací soud vynesl rozsudek, v němž se konstatovalo, že stěžovatel a další spoluvlastníci prodali uvedený pozemek dne 17. prosince 1976 kupujícím, kteří jej převedli na pana Z. dne 11. září 1986. Odvolací soud se proto mohl vyslovit pouze k náhradě škody utrpěné žalobci do 17. prosince 1976 a celkovou škodu stanovil ve výši 100 000 italských lir. Text rozhodnutí byl zaregistrován v kanceláři odvolacího soudu dne 2. května 1988.
25. ... „
26. Dopisem ze dne 28. března 1991 si stěžovatel stěžoval, že podal odvolání u Kasačního soudu dne 8. března 1989. k němuž však nebylo přihlédnuto, protože nebylo podáno advokátem.

ŘÍZENÍ PŘED KOMISÍ

11. Pan Ridi předložil Komisi svou stížnost dne 12. října 1985. Stěžoval si na délku civilního řízení, k němuž dal podnět, a odvolal se na článek 6 § 1 Úmluvy.
12. Dne 11. května 1990 prohlásila Komise stížnost (č. 11911/85) za přípustnou. Ve své zprávě ze dne 15. ledna 1991 (článek 31) vyjádřila jednomyslný názor, že článek 6 § 1 byl porušen.

PRAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1
2. Stěžovatel tvrdil, že jeho civilní žaloba nebyla projednána v „přiměřené lhůtě“ jak vyžaduje článek 6 § 1 Úmluvy, podle něhož:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla ... v přiměřené lhůtě projednána ... soudem.“

Vláda tomuto názoru oponovala, kdežto Komise jej akceptovala.

14. Období, které je třeba vzít v úvahu, počalo běžet dne 4. května 1976, kdy bylo zahájeno řízení proti panu Z. před Okresním soudem v Bellunu. Skončilo nejpozději 2. května 1989, kdy se rozsudek Odvolacího soudu v Benátkách stal konečným, protože odvolání ke kasačnímu soudu nebylo podáno v náležité formě (viz rozsudek ve věci Pugliese /II/ v. Itálie ze dne 24. května 1991. Serie A č. 206-A. str. 8. § 16).
15. Přiměřenost délky řízení je třeba posuzovat s ohledem na kritéria zakotvená v judikatuře Soudu a ve světle okolností případu, které vyžadují globální posouzení.
16. Vláda namítla, že příslušné soudy jsou zavaleny prací a že nemohly zabránit prvním dvěma znalcům zřici se jejich jmenování a přinutit čtvrtého a posledního, aby splnili své povinnosti ve stanovené lhůtě. Kromě toho stěžovatel nepožadoval, aby byl jeho případ projednán rychleji.
17. Jednalo se však o jednoduchý případ. Jeho šetření ale přesto zabralo téměř šest let (3. listopadu 1976 – 13. října 1982) a bylo zde dlouhé období stagnace v řízení před příslušným senátem okresního soudu (2. března 1983 – 16. dubna 1985).

Pokud jde o první z těchto období. Soud poznamenává, že znalci „jednali v rámci soudního řízení,

nad nímž měl dohled soudce; ten byl odpovědný za přípravu případu a za rychlé vedení řízení“ (viz rozsudek ve věci Capuano v. Itálie ze dne 25. června 1987. Serie A č. 119. str. 13. § 30).

Druhé období bylo rovněž značně dlouhé. Vláda se odvolávala na značný nával případů u Okresního soudu v Bellunu, avšak článek 6 § 1 ukládá smluvním státům, aby organizovaly své právní systémy tak, aby jejich soudy mohly splnit všechny jeho požadavky (viz. inter alia. rozsudek ve věci Vocaturo v. Itálie ze dne 24. května 1991. Serie A č. 206-C. str. 32. § 17).

Kromě toho lze těžko pochopit, proč registrace rozsudku ze dne 8. května 1985 u soudní kanceláře trvala pět měsíců.

Je pravdou, že stěžovatel a další žalobci se zřejmě opozdili s jeho předložením panu Z., takže stát nelze činit odpovědným za období delší než jedenáct měsíců, které uplynuly před podáním odvolání (8. října 1985 – 18. září 1986), a ostatně ani za další rok, který uběhl do okamžiku, kdy se rozsudek Odvolacího soudu v Benátkách stal konečným. Kromě toho se ukazuje, že řízení před odvolacím soudem mělo normální průběh.

18. Nicméně Soud nemůže pokládat v daném případě dobu jeho trvání za „přiměřenou“. Proto zde došlo k porušení článku 6 § 1.

19. Aplikace článku 50

20. Podle článku 50 Úmluvy:

„Jestliže Soud zjistí, že rozhodnutí nebo opatření soudního nebo každého jiného orgánu Vysoké smluvní strany je zcela nebo částečně v rozporu se závazky vyplývajícími z této Úmluvy, a jestliže vnitrostátní právo této strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků takového rozhodnutí nebo opatření, rozhodnutí Soudu přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda

2. Pan Ridi požadoval náhradu nemotné škody, aniž by uvedl konkrétní částku.

Soud uznává, že stěžovatel musel utrpět určitou škodu tohoto druhu, avšak za okolností daného případu má stejně jako Vláda za to, že nález porušení článku 6 § 1 Úmluvy mu poskytuje dostatečné spravedlivé zadostiučinění ve smyslu článku 50.

1. Náklady a výdaje

2. Stěžovatel rovněž požadoval 7 178 840 italských lir jako náhradu nákladů a výdajů vynaložených před vnitrostátními soudy.

3. Soud se v podstatě připojuje k názoru vyjádřenému Vládou, že pan Ridi nemá nárok na požadovanou částku, neboť důkazy neprokázaly příčinnou souvislost mezi těmito náklady a délkou řízení.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Konstatuje, že byl porušen článek 6 § 1;

2. Konstatuje, že tento rozsudek je sám o sobě dostatečným spravedlivým zadostiučiněním ve smyslu článku 50. pokud jde o údajnou nemotnou škodu;

3. Zamítá zbytek stěžovatelových požadavků.

Vyhotoveno v anglickém a francouzském jazyce a vyhlášeno na veřejném zasedání v budově lidských práv ve Strasbourgu dne 27. února 1992.

Marc-Andé EISSEN

tajemník Soudu

Rolv RYSSDAL

předseda